

KUTSESTANDARD

Puhkpilliorkestrijuht, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Puhkpilliorkestrijuht, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Orkestrijuht on isik, kes omab muusikalisi võimeid, haridust ja kogemusi aktiivselt tegutseva orkestrikollektiivi juhtimiseks.

Tema töö eesmärk on orkestri kunstiline juhtimine ning publikule kõrgetasemelise muusikaelamuse pakkumine. Orkestrijuhi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd orkestriga ning meetoodilisi ja psühholoogilisi teadmisi.

Orkestrijuht valdab dirigeerimistehnikat, tunneb ja tunnetab orkestrit kui instrumenti, oskab lugeda orkestri partituuri, tunneb orkestri literatuuri ja valdab erinevaid muusikastiile.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku ja/või professionaalset puhkpilliorkestrit. Osaleb juhatava orkestriga üleriigiliste ja rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkurssidel ja/või festivalidel. Võtab osa konkursside žüriide tööst, on üldjuht/dirigent regionaalsel laulu- ja orkestrimuusika päeval ja/või üldlaulupeol (ka noorte laulupeol), avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

Lisaks puhkpilliorkester, tase 7-le on järgmised kutsed:

Puhkpilliorkestrijuht, tase 5 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes tagab isetegevusliku puhkpilliorkestri toimimise. Organiseerib esinemisi ning osaleb kohalikus kultuurielus ja orkestriliikumise tegevuses.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 6 on muusikalise ettevalmistusega loovisik, kes juhatab isetegevuslikku puhkpilliorkestrit ja osaleb orkestriga piirkondlikus kultuurielus. Võtab osa puhkpilliorkestrite konkurssidest Eestis ja/või juhatab orkestrit maakondlikel laulupäevadel.

Puhkpilliorkestrijuht, tase 8 on muusikalise ettevalmistusega rahvusvaheliselt tunnustatud loovisik, kes osaleb aktiivselt ja tulemuslikult Eesti orkestrimuusika arendamisel. Ta osaleb juhatava orkestriga üleriigilistel ja tunnustatud rahvusvahelistel puhkpilliorkestrite konkurssidel; on külalisdirektori väljaspool Eestit; osaleb rahvusvaheliste puhkpilliorkestrite konkursside žüriides; avaldab erialaseid publikatsioone või tegutseb täiendkoolitajana.

A.2 Tööosad

A.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine.

- 1) Tegevuse planeerimine
- 2) Tööruumi ettevalmistamine
- 3) Orkestri struktuuri (sh juhtiva) loomine ja arendamine
- 4) Töökultuuri arendamine

A.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine.

- 1) Repertuaari valimine
- 2) Proovide ette valmistamine
- 3) Proovide läbiviimine
- 4) Töötamine pillirühmadega
- 5) Kontserttegevus

A.2.3 Töötamine repertuaariga.

- 1) Dirigendi töö repertuaariga
- 2) Repertuaari kohandamine

Valitavad tööosad

A.2.4 Orkestri loomine.

- 1) Koostöö loomine katusorganisatsiooniga
- 2) Orkestri majandamine
- 3) Mängijates huvi äratamine
- 4) Pillimängu õpetamine
- 5) Orkestri koosseisu komplekteerimine

A.2.5 Orkestri arendamine.

- 1) Orkestri kaasajastamine
- 2) Orkestri mängutaseme arendamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Orkestrijuhi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töö toimub üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka välitingimustes.

A.4 Töövahendid

Noodimaterjal, dirigendipult, dirigeerimiskepp ja sau.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

- 1) muusikalised võimed,
- 2) loovus, loomingulisus,
- 3) juhtimisoskus,
- 4) empaatiavõime,
- 5) analüüsivõime,
- 6) valmisolek meeskonnatööks,
- 7) ping- ja stressitaluvus,
- 8) järjekindlus, enesedistsipliin,
- 9) täpsus,
- 10) vastutustunne,
- 11) saavutusvajadus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 on tavaliselt magistrikraad puhkpillimuusikas või dirigeerimises, kellel on 5-aastane töökogemus puhkpilliorkestrijuhina (viimase 10 aasta jooksul).

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Orkestrijuht, puhkpilliorkestri dirigent, puhkpilliorkestrijuht.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.3 ja B.2.6 (lähiv kompetents) tõendamine ning ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Orkestri organisatsiooniline juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: - Koostab orkestri hooajalise töögraafiku ja eelarve kooskõlastatult katusorganisatsiooniga. Töötab välja repertuaariplaani vastavalt orkestri võimekusele. Juhib valitud repertuaariga proove ning planeerib kontserttegevuse. - Kontrollib ja vajaduse korral kooskõlastab katusorganisatsiooniga orkestri tööks vajaliku inventari (nt toolid, puldid, noodid jms) ja proovide tegemiseks sobilike tingimuste olemasolu (valgus, akustika, õhk, temperatuur jne). - Koostöös orkestrivanemaga koordineerib orkestri juhatuse tegevust, lähtudes orkestri koosseisust ning vajadustest. - Koostöös orkestrivanemaga nõuab proovi- ja esinemiskultuuri (distsipliin, käitumine, riietus jms) säilitamist, lähtudes kokkulepetest ja heast tavast. Hindamismeetod(id): Eneseanalüüs, vestlus ja/või proovide vaatlus.	
B.2.2 Orkestri kunstiline juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: - Koostab orkestri repertuaariplaani vastavalt orkestri võimetele ja töögraafikule, loominguks taotlustele ning erinevate ürituste vajadustele, järgides orkestri kunstilise arendamise lähemaid ja kaugemaid eesmärgi. - Kontrollib ja vajaduse korral valmistab ette repertuaari ning noodimaterjali või delegerib tööülesanded vastavalt orkestri struktuurile. - Delegerib tööülesanded orkestri juhtkonnale vastavalt orkestri struktuurile. - Juhib orkestriproove, kasutades proovi aega efektiivselt, nõudes orkestrilt tähelepanu ning distsipliini. - Dirigeerib orkestrit, lähtudes muusikast ja orkestri kunstilistest taotlustest. - Annab orkestrantidele vajalikud ja selged juhised intonatsiooni, häälestuse, fraseerimise, artikulatsiooni, mängutehnilise taseme, rütmika, koosmängu täpsuse, dünaamika, tempo, agoogika, pillirühmade ja orkestri kõla tasakaalu jne osas, järgides interpretatsiooni, stiilitunnetust ja kunstilist üldmuljet. - Enne kontserti juhib kontserdi peaproovi ning võimaluse korral kontsertsaali akustikaproovi. - Juhendab pillirühmade kontsertmeisterid pillirühma proovide tegemisel, ühtlustades strihid ja kõlanõuded antud muusikateose esitamiseks. - Dirigeerib õpetatud repertuaari orkestri kontsertidel vastavalt hooajaplaanile. Hindamismeetod(id): proovide/kontsertide vaatlus ja analüüs ning dirigendi eneseanalüüs ja vajaduse korral vestlus hindamiskomisjoniga.	
B.2.3 Töötamine repertuaariga	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: - Analüüsib esimese kuni viienda raskusastme puhkpilliorkestri repertuaariplaanis olevaid heliteoseid (heliteose taust, stiil, vorm, harmoonia, orkestratsioon jne), toetudes muusikateoreetilistele teadmistele, ja koostab heliteose interpretatsiooni plaani. - Vastavalt orkestri koosseisule ja orkestrantide mänguoskusele kohandab vajaduse korral valitud repertuaari (pillide asendamine partituuris, üksikute pillipartiide lihtsustamine jne) või kooskõlastab arranžeerijaga vajalikud partituuri täiendused ning arranžeerib uut repertuaari. Teadmised: - muusikateooria,	

- 2) harmoonia,
- 3) polüfoonia,
- 4) muusikateoste vormiõpetus,
- 5) muusikaajalugu,
- 6) kultuurilugu,
- 7) arranžeerimine,
- 8) partituuri lugemine,
- 9) dirigeerimine,
- 10) suhtlemispsühholoogia alused,
- 11) pedagoogika alused,
- 12) pillide tundmine,
- 13) ettevõtluse alused,
- 14) projekti juhtimine,
- 15) pillimänguõpetamise metoodika,
- 16) pedagoogiline praktika,
- 17) ansambli mängu alused,
- 18) kutse-eetika,
- 19) juhtimise alused,
- 20) protsesside juhtimine (aeg, inimesed jms),
- 21) administreerimise alused.

Hindamismeetod (id): Kontserttegevuse analüüs, dirigendi eneseanalüüs ja vajaduse korral vestlus hindamiskomisjoniga.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav ühe kompetentsi tõendamine valitavate kompetentside B.2.4 või B.2.5 hulgast.

B.2.4 Orkestri loomine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Arutab katusorganisatsiooniga (kool, kultuurikeskus, KOV, kontsertorganisatsioon jne) läbi orkestri loomise võimalused. Analüüsib koos katusorganisatsiooniga orkestri loomise mõju kohalikule kultuurilule. Tutvustab loodava orkestri eesmärgid ning plaane katusorganisatsiooni (kool, kultuurikeskus, KOV jne) juhtkonnale. 2. Koostab orkestri eelarve ja koostöös katusorganisatsiooniga lepib kokku orkestri ülalpidamiskulud (töötasud, harjutusruumi rent, noodimaterjali ost, pillide soetamine, transport, osalustasud jms) ja orkestri majandamise viisid (klubiline asutus, muusikaring, MTÜ, projektipõhisus, sponsorlus jne). 3. Lepib organisatsioonide (koolid, kultuurikeskused jne) juhtkonnaga kokku kohtumise pillimänguhuvilistega (sh vajadusel pillide tutvustamine), mille eesmärgiks on potentsiaalsetes mängijates huvi äratamine ning liikmete leidmine orkestrisse. 4. Leitakse pillimängu huvilistele pilliõppe organiseerimine (puu-, vask- ja löökpillid) vastavalt loodava orkestri vajadustele ja võimalustele. 5. Koondab pillimängu oskavad huvilised orkestrisse, jaotades mängijad pillirühmadesse vastavalt nende võimetele. Hindamismeetod(id): eneseanalüüs.	
B.2.5 Orkestri arendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. Kaasajastab orkestri repertuaari ning tellib uudisloomingut vastavalt orkestri tasemele ja kunstilistele eesmärkidele. 2. Seab eesmärgiks orkestri olmetingimuste kaasajastamise (sh uuendab instrumentaariumi ja orkestri vormiriietust vastavalt orkestri vajadustele). 3. Arendab orkestri mängutaset läbimõeldult, kasutades orkestrantide mänguoskust toetavat ja rahvusvaheliselt tunnustatud metoodikat (individuaalne töö, grupiproovid, kollektiivsed harjutused jne). 4. Osaleb orkestriga konkurssidel vastavalt võimalustele ja orkestri tasemele. Teadmised: 1) muusikateooria,	

- 2) harmoonia,
- 3) polüfoonia,
- 4) muusikateoste vormiõpetus,
- 5) muusikaajalugu,
- 6) kultuurilugu,
- 7) puhkpilli arranžeerimine,
- 8) partituuri lugemine,
- 9) dirigeerimine,
- 10) suhtlemispsühholoogia alused,
- 11) pedagoogika alused,
- 12) pillide tundmine,
- 13) ettevõtluse alused,
- 14) projektijuhtimise alused,
- 15) puhkpillimängu õpetamise metoodika,
- 16) pedagoogiline praktika,
- 17) ansamblimängu alused,
- 18) kutse-eetika,
- 19) juhtimise alused,
- 20) protsesside juhtimine (aeg, inimesed jms),
- 21) administreerimise alused.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Puhkpilliorkestrijuht, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) Loob positiivse töömeeleolu. On nõudmistes konkreetne ja orienteeritud eesmärgile. 2) Kontserttegevuse korraldamisel on asjalik, kaalutlev ja konkreetne ning lähtub kontserttegevuse plaanist. 3) Suhtleb edukalt inimestega erinevatel tasanditel (meedia, publik, kolleegid, orkestrandid jne). On avatud tagasisidele, publikut austav ja kriitikat analüüsiv. 4) Arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse õppe (täiendkoolitused, meistrkursused jne). 5) Loeb süstemaatiliselt erialast kirjandust ja hoiab end kursis puhkpillimuusika arengusuundadega. 6) Järgib organisatsiooni sisekorraeeskirja, tuleohutuse eeskirja ja turvanõudeid. 7) Järgib ameti- ja erialaseid instruktsioone. 8) Kasutab oma töös arvutit tasemel - AO1-AO3 ja AO7 (punktid 1, 3 ja 5) 9) eesti keel –tasemel B2; 10) võõrkeel –tasemel B2	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-20112012-2.3/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Valdo Rüütelmaa, Eesti Puhkpillimuusika Ühing Kalev Kütaru, Tallinna Noorte Puhkpilliorkester Aavo Ots, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia Priit Sonn, Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool Andres Avarand, Tallinna Ülikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	13

5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	20.11.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.05.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Conductor, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	